ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 91.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 21-го Ноября.— 1847 — Wilno. PIĄTEK, 21-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Ноября.

Высочайшею Грамотою, 30-го Октября, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Анны 1-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, Начальникъ 4-й Артиллерійской Дивизіи, Генералъ-Лейтенантъ *Ловцовъ*.

— Высочайшими Грамотами, 13-го и 24 Октября, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами ордена Св. Анны 1-й степени, Генералъ-Маіоры: Командиръ 2-й Бригады 15-й Пѣхотной Дивизіи, *Обручевъ 2-й*; Начальникъ Штаба 2-го Резервнаго Кавалерійскаго Корпуса, *фонъ-деръ-Лауницъ*, и Начальникъ 5-й Артиллерійской Дивизіи, *Ивинъ*.

—

Въ Высочайшемъ Указѣ, данномъ Г. Министру Финансовъ, за собственноручнымъ Его Императорскаго Величества подписаніемъ, въ Петергофѣ, 22-го Августа, изображено:

,,Для удовлетворенія расходовъ, предлежащихъ въ 1848 году по сооруженію С. Петербурго-Московской Желѣзной Дороги, признали Мы за нужное открыть внѣшній заемъ, въ четырнадцать милліоновъ рублей серебромъ, на тѣхъ же основаніяхъ, на которыхъ сдѣланъ былъ четвертый четырехпроцентный заемъ, а именно:

,,1) Заемъ сей имѣетъ быть внесенъ въ государственную долговую книгу подъ именемъ пятаго четырехпроцентнаго займа.

,,Билеты Государственной Коммиссіи Погашенія Долговъ, назначаемые для сего займа, также въ пятьсотъ рублей серебромъ каждый, раздѣляются на пятьсотъ шестьдесятъ разрядовъ (серій), въ каждомъ по пятидесяти билетовъ.

,,Билеты сіи будутъ приносить по четыре процента въ годъ, начиная съ 1-го Октября сего года. Къ каждому билету присовокупляется 20 купоновъ, для полученія, по предъявленіи оныхъ, причитающихся въ подлежащіе сроки интересовъ, которыхъ платежъ имѣетъ быть производимъ въ С. Петербургѣ, въ Коммиссіи Погашенія Долговъ, за каждые протекшіе полгода, съ 1-го Апрѣля по 1-е Іюня и съ 1-го Октября по 1-е Декабря.

,,По прошествіи десятилѣтія займа на билеты, остающіеся въ обращеніи, имѣютъ быть выданы новые купоны.

,,2) Погашеніе сего займа начнется съ Октября 1849 года, и на предметъ сей назначается особый, несмѣшиваемый съ другими займами фондъ погаше-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 15-go Listopada.

Przez Najwyższy Dyplomat, 12 go Września, Najmiłościwiéj mianowany został Kawalerem Orderu Św. Anny klassy 1 éj, z Koroną Cesarską, Naczelnik 4-éj Dywizyi Artylleryi, Jenerał-Porucznik *Łowcow*.

— Przez Najwyższe Dyplomata, 13 go i 24-go Października, Najmiłościwiéj mianowani Kawalerami Orderu Św. Anny klassy 1-éj, Jenerał-Majorowie: Dowódzca 2-éj Brygady 15-éj Dywizyi Piechoty, *Obruczew* 2; Naczelnik Sztabu 2-go Korpusu Rezerwowego Jazdy, *von-der-Launitz*, i Naczelnik 5-éj Dywizyi Artylleryi *Iwin*.

—

W Najwyższym Ukazie, danym P. Ministrowi Skarbu, za własnoręcznym Jego Cesarskiej Mości podpisem, w Peterhofie, 22-go Sierpnia, wyrażono:

,,Dla pokrycia wydatków, przewidywanych na rok 1848 z powodu budowy St. Petersburgsko-Moskiewskiéj Żelaznéj Drogi, Uznaliśmy za rzecz konieczną zaciągnąć zagraniczną pożyczkę, w summie cztérnastu milionów rubli srébrem, na tychże warunkach, na których zaciągniona została czwarta cztéro-procentowa pożyczka, to jest:

,,1) Pożyczka ta ma być wniesiona do xięgi długów Państwa, pod imieniem piątéj cztéro-procentowéj pożyczki.

,,Bilety Kommissyi Umorzenia Długów Państwa, przeznaczone dla téj pożyczki, każdy także na pięćset rubli srébrem, rozdzielają się na pięćset sześćdziesiąt seryi, w każdéj po pięćdziesiąt biletów.

,,Bilety te będą przynosiły po cztéry procenty na rok, zaczynając od 1 go Października roku teraźniejszego. Do każdego biletu załącza się dwadzieścia kuponów, dla otrzymania, przy składaniu onych, liczących się w stosownym terminie procentów, których opłata ma się uiszczać w St. Petersburgu, w Kommissyi Umorzenia Długów, za każde upłynione półrocze, od 1-go Kwietnia do 1-go Czerwca i od 1-go Października do 1-go Grudnia.

,,Po przejściu piérwszych dziesięciu lat pożyczki, na bilety będące w obiegu, mają być wydane nowe kupony.

,,2) Umorzenie tego długu zacznie się od Października 1849 roku, i na ten przedmiot naznacza się oddzielny, niełączący się z innemi pożyczkami fundusz umorzenia,

нія, который имѣетъ составлять въ томъ году сто сорокъ тысячъ рублей серебромъ, а въ послѣдующіе затѣмъ годы, а именно съ 1850 года, по триста пятидесяти тысячъ рублей серебромъ ежегодно, то есть два съ половиною процента съ нарицательнаго капитала. Фондъ сей имѣетъ быть обращаемъ, какъ и по предшествовавшимъ четырехпроцентнымъ займамъ, на уплату билетовъ по жребію вышедшихъ разрядовъ, съ выдачею пяти сотъ рублей серебромъ за каждый билетъ, который въ такомъ случаѣ и долженъ быть представленъ въ Коммиссію Погашенія Долговъ вмѣстѣ съ остальными купонами, то есть, по которымъ сроки полученія процентовъ еще не наступили.

„Реализація сего займа возлагается на коммерческій въ С. Петербургѣ домъ Нашего Банкира Барона *Штиглица*, который имѣетъ производить оную по мѣрѣ удобности и сообразно нашимъ наставленіямъ.

„4) Счетъ имѣющимъ поступать суммамъ по сему займу долженъ быть веденъ (какъ и по второму, третьему и четвертому четырехпроцентнымъ займамъ) отдѣльно отъ всѣхъ другихъ государственныхъ доходовъ и расходовъ."

—

По открытіи пятаго 4% займа, для удовлетворенія расходовъ, предлежащихъ въ 1848 году по сооруженію С. Петербурго-Московской Желѣзной Дороги, Министерство Финансовъ признало выгоднымъ пріобрѣсти изъ означеннаго займа до 8,000,000 руб. сер. на счетъ Государственныхъ Кредитныхъ Установленій, такъ какъ чрезъ эту операцію сберегаются значительные расходы, сопряженные съ покупкою фондовъ на иностранныхъ биржахъ. Затѣмъ остается изъ сего займа для реализаціи не болѣе 6,000,000 руб. серебромъ.

Архангельскъ, 16 *Октября*.

Ихъ Императорскія Высочества Государь Наслѣдникъ Цесаревичъ и Государыня Цесаревна изволили пожаловать пострадавшимъ отъ пожара жителямъ Архангельска двѣ тысячи рублей серебромъ.

Москва.

8-го Сентября, въ день Рождества Богородицы, Московское католическое общество было пріятнѣйшимъ образомъ поражено величественными звуками новаго органа въ католической церкви Св. Петра и Павла. Густые, полные и правильные тоны раздавались подъ священными сводами и вливали въ сердца вѣрующаго собранія святое благоговѣніе. Это превосходное произведеніе Гг. органныхъ мастеровъ *Мерклина* и *Шутце* (изъ Фрейбурга, что въ Брейсгау), изъ которыхъ послѣдній самъ устанавливалъ его здѣсь, сдѣлано изъ дубоваго дерева и въ готическомъ вкусѣ. Самая наружная весьма изящная отдѣлка его вполнѣ соотвѣтствуетъ важной архитектурѣ всего храма, которому онъ служитъ самымъ лучшимъ украшеніемъ. Не желая пускаться въ дальнѣйшія подробности объ этомъ предметѣ, замѣтимъ только, что произведеніе это, хотя и не сдѣлано въ громадномъ размѣрѣ, однакожъ дѣйствіемъ своихъ звуковъ производитъ такое сильное и глубокое впечатлѣніе на слушателей, что не уступитъ даже самымъ лучшимъ органамъ въ Европѣ. Честь и слава тому благодѣтелю, который сдѣлалъ для Святыни такое драгоцѣнное приношеніе, и который столь прекраснымъ образомъ обнаружилъ доблестное стремленіе души своей. Долго, долго тысячи сердецъ будутъ проникнуты искреннею къ нему признательностью!

Продолженіе свѣдѣній о дѣйствіяхъ эпидемической холеры.

(*См. N.* 88 *Вил. Вѣстн.*)

Въ Москвѣ, съ 20-го—27-е Октября, эпидемія продолжалась почти въ одинаковой степени жестокости; но число заболѣвающихъ, съ 22-го, начало постепенно уменьшаться. Въ теченіе означенныхъ семи дней заболѣло всего 624 человѣка и умерло 338, а съ появленія болѣзни заболѣло 1,821 и изъ нихъ умерло 762. Между тѣмъ болѣзнь изъ столицы проникла въ нѣкоторые уѣзды Московской Губерніи.

Въ Кіевѣ, по послѣднимъ извѣстіямъ, число больныхъ еще возрастало. Съ 14-го по 21-е Октября

który ma wynosić w tym roku sto czterdzieści tysięcy rubli srébrem, w latach zaś następnych, a mianowicie od roku 1850, po trzysta pięćdziesiąt tysięcy rubli srébrem corocznie, to jest półtrzecia procentu od nominalnego kapitału. Fundusz ten ma być użyty, jak i w poprzednich cztéro-procentowych pożyczkach, na spłacenie biletów losem wyciągnionych seryi, wydając po pięćset rubli srébrem za każdy bilet, który w takowym razie powinien też być złożony w Kommissyi Umorzenia Długów, wraz z pozostałemi kuponami, to jest, na które termina otrzymania procentów jeszcze nie nastąpiły.

„3) Realizacya tego długu wkłada się na handlowy St. Petersburgski dom Naszego Bankiera Barona *Stiglica*, który ma ją uskuteczniać podług potrzeby i stosownie do waszych instrukcyi.

„4) Rachunek mających wchodzić summ z rzeczy téj pożyczki, ma być prowadzony (jak w drugiéj, trzeciéj i czwartéj cztéro-procentowéj pożyczce) oddzielnie od wszelkich innych skarbowych dochodów i rozchodów."

—

Po ogłoszeniu piątéj cztéro-procentowéj pożyczki, dla pokrycia wydatków, przewidywanych na rok 1848, z powodu budowy St. Petersburgsko Moskiewskiéj Żelaznéj Drogi, Ministerstwo Skarbu uznało za rzecz wygodną nabyć z rzeczonéj pożyczki około 8,000,000 rubli dla Kredytowych Zakładów Państwa, gdyż przez tę operacyą uniknie się znacznych wydatków nieodłącznych od zakupienia papierów na giełdach cudzoziemskich. Zatém pozostaje z tego długu dla realizacyi nie więcéj jak 6,000,000 rubli srébrem.

Archangielsk, 16 *października*.

Ich Cesarskie Wysokości Cesarzewicz Następca Tronu i Cesarzewna raczyli ofiarować na pogorzelców miasta Archangielska dwa tysiące rubli srébrem.

Moskwa.

Dnia 8 Września r. b., w święto Narodzenia N. Panny, gmina katolicka w Moskwie zdziwioną została, w sposób najprzyjemniejszy, wspaniałemi dźwięki nowego organu w kościele katolickim śś. Piotra i Pawła. Grzmiące, pełne i regularne tony rozlegały się pod świętém sklepieniem i wlewały w serca zgromadzenia wiernych świątobliwą pobożność. Wyborne to dzieło PP. organmistrzów *Merklina i Szuttze* (z Frejburga w Brisgowii), z których ostatni sam je ustawiał, zbudowane jest z drzewa dębowego, w stylu gotyckim. Zewnętrzne, nader kunsztowne wykończenie tego organu, odpowiada zupełnie poważnéj architekturze całéj świątyni, któréj jest najprzedniejszą ozdobą. Nie wdając się w dalsze o tym przedmiocie szczegóły, powiemy tylko, że dzieło to, chociaż nie na ogromną skalę dokonane, jednakże dźwiękami swemi sprawia tak silne i głębokie wrażenie, iż nie ustępuje nawet najlepszym organom w Europie. Cześć i chwała temu dobroczyńcy, który uczynił dla Świątyni tak kosztowną ofiarę, i który w tak piękny sposób objawił zacne duszy swéj dążenie. Długo, długo tysiące serc będą przeniknione szczérą dla niego wdzięcznością!

Dalszy ciąg wiadomości o postępie epidemicznéj cholery.

(*Ob. N.* 88 *Kur. Wil.*)

W Moskwie od 20 do 27 Października, epidemia trwała prawie w jednostajnéj mocy; wszakże od 22 liczba chorych zaczęła się zmniejszać; w ciągu tych siedmiu dni w ogólności zachorowało 624, a umarło 338, od czasu zaś zjawienia się choroby zachorowało 1,821, z których 762 umarło. Tymczasem choroba ze stolicy dostała się już do niektórych powiatów Moskiewskiéj Gubernii.

W Kijowie, podług ostatnich wiadomości, liczba ulegających epidemii coraz jeszcze wzrastała. Od 14 do

заболѣло 482 и умерло 230; всего съ начала эпидеміи было больныхъ 760, и изъ нихъ умерло 343.

Въ Казани эпидемія начинаетъ, повидимому, ослабѣвать. Съ 8-го по 21-е Октября, въ продолженіе 14-ти дней, заболѣло всего 888 и умерло 472. По уѣздамъ Казанской Губерніи, болѣзнь распространяется вообще довольно медленно; во всѣхъ пораженныхъ холерою семи уѣздахъ, съ появленія болѣзни по 21-е Октября, умерло отъ нея 316 чел. изъ 660 заболѣвшихъ.

По Симбирской Губерніи, болѣзнь, въ городахъ Симбирскѣ и Ставрополѣ, прекращается; вообще съ начала эпидеміи по 22 Октября: въ Симбирскѣ заболѣло 79, умерло 45, а по уѣздамъ заболѣло 998, умерло 564, всего заболѣло 1,077, умерло 609.

По Саратовской Губерніи эпидемія прекратилась совершенно въ самомъ Саратовѣ и во всѣхъ уѣздныхъ городахъ; въ прочихъ уѣздахъ она еще продолжается, большею частію въ слабой степени. Вообще по сей губерніи, со времени появленія болѣзни по 21 Октября, заболѣло всего 18,934 человѣка, изъ которыхъ 9,194 умерло.

По Пензенской Губерніи, эпидемія близка къ прекращенію; съ начала эпидеміи по 18-е Октября: въ Пензѣ заболѣло 109, умерло 96, по губерніи заболѣло 1,942, умерло 712, а всехо заболѣло 2,051, умерло 798.

Въ Тамбовѣ холера продолжается въ прежнемъ слабомъ видѣ; съ 5-го—21-е Октября, умерло всего 153 человѣка; съ начала эпидеміи по 21-е Октября умерло: въ Тамбовѣ 282, а въ уѣздахъ 1,136, итого 1,418.

По Воронежской Губерніи эпидемія въ настоящее время повсюду на исходѣ. За исключеніемъ города Воронежа, по всей Губерніи, съ начала эпидеміи по 14-е Октября, было заболѣвшихъ 8,398, изъ которыхъ 3,329 умерло.

По Орловской Губерніи эпидемія продолжается еще съ значительною силою; въ самомъ губернскомъ городѣ до 20-го Октября умирало еще по 20-ти человѣкъ и болѣе въ сутки. Съ начала эпидеміи по 20-е Октября: въ Орлѣ заболѣло 1,715, умерло 830, по уѣздамъ заболѣло 3,772, умерло 1,518, а всего заболѣло 5,487, умерло 2,348.

По Курской Губерніи болѣзнь въ нѣкоторыхъ мѣстахъ прекратилась, въ нѣкоторыхъ же продолжаетъ дѣйствовать, но уже гораздо слабѣе прежняго. Вообще съ начала эпидеміи по 16-е Октября, по всей Курской Губерніи заболѣло всего 6,866, изъ которыхъ 2,860 умерло.

Въ Екатеринославской Губерніи, эпидемія во второй половинѣ Сентября казалась близкою къ прекращенію, но послѣ того опять мѣстами усилилась. Съ начала эпидеміи по 8-е Октября: въ Екатеринославлѣ заболѣло 120, умерло 23, по уѣздамъ заболѣло 9,120, умерло 2,810, всего заболѣло 9,240, умерло 2,833.

Въ городѣ Керчи холера съ 4 Октября совершенно прекратилась, поразивъ во все продолженіе эпидеміи 471 чел., и похитивъ изъ нихъ 225.

Въ Полтавской, Черниговской, Тульской и Нижегородской Губерніяхъ дѣйствія эпидеміи покамѣстъ чрезвычайно слабы; а въ Новгородской, Рязанской, Вятской, Харьковской и Подольской Губерніяхъ новыхъ холерныхъ случаевъ не было.

По послѣднимъ извѣстіямъ болѣзнь появилась вновь:

1) 9-го Октября въ городѣ Калугѣ, гдѣ въ теченіе первой недѣли заболѣло 7 человѣкъ, изъ которыхъ умерло 5.

2) Октября 20-го, Минской Губерніи въ городѣ Рѣчицѣ. Въ продолженіе первыхъ двухъ дней умерло здѣсь три человѣка изъ четырехъ заболѣвшихъ.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 11 *Ноября*.

Король принималъ вчера въ аудіенціи капитана Пажъ, начальника французской эскадры на Индійскомъ морѣ, а вчера проѣзжалъ чрезъ Парижъ въ Фонтенебло.

— Во всѣхъ журналахъ описываютъ смерть г на Брессона. Сообщаемъ замѣчанія изъ *Journal des Débats*: Не много подробностей узнали мы о плачевномъ

21 Października zachorowało 482, umarło 230; w ogóle od zjawienia się epidemii było chorych 760, z których 343 umarło.

W Kazaniu epidemia zaczyna, jak się zdaje, upadać; od 8 do 21 Października, w ciągu 14 dniu zachorowało w ogóle 888, z których umarło 472. W powiatach téj Gubernii, choroba rozwija się w ogólności dosyć powoli; we wszystkich nawiedzonych cholerą siedmiu powiatach, od jéj zjawienia się do 21 Października, zachorowało 660, z których umarło 316.

W Gubernii Simbirskiéj, w miastach Simbirsku i Stawropolu, choroba ustaje; w ogólności od początku epidemii do 22 Października: w Simbirsku zachorowało 79, umarło 45, a w powiatach zachorowało 998, umarło 564, w ogóle zaś zachorowało 1,077, umarło 609.

W Gubernii Saratowskiéj, epidemia całkiem ustała w samym Saratowie i we wszystkich miastach powiatowych; w powiatach zaś jeszcze się trzyma, ale po większéj części w słabym stopniu. W ogólności w téj Gubernii, od czasu ukazania się choroby do 21 Października, zachorowało 18,934, z których umarło 9,194.

W Gubernii Penzeńskiéj epidemia ma się ku końcowi; od jej początku do 18 Października: w Penzie zachorowało 109, umarło 86, w Gubernii zachorowało 1,942, umarło 712, w ogóle zaś zachorowało 2,051, umarło 798.

W Tambowie cholera trwa jak przedtém w słabym stopniu; od 5 do 21 Października umarło w ogóle 153, a od początku epidemii do 21 Października umarło: w Tambowie 282, w powiatach zaś 1,136, w ogóle 1,418.

W Gubernii Woroneżkiéj epidemia zbliża się już ku końcowi. W całéj Gubernii, prócz samego Woroneża, od zjawienia się epidemii do 14 Października zachorowało 8,398, z których umarło 3,329.

W Gubernii Orłowskiéj epidemia trwa jeszcze ze znaczną siłą; w samém mieście Gubernialném do 20 Października umierało na dobą po 20 i więcéj osób. Od początku epidemii do 20 Października: w Orle zachorowało 1,715, umarło 830; w powiatach zachorowało 3,772, umarło 1,518, a w ogóle zachorowało 5,487, umarło 2,348.

W Gubernii Kurskiéj choroba w niektórych miejscach ustała, w niektórych zaś trwa jeszcze, ale już w słabszym stopniu. W ogóle od początku epidemii do 16 Października, w całéj Kurskiéj Gubernii zachorowało w ogóle 6,866, umarło, 2,860.

W Gubernii Ekaterynosławskiéj, epidemia w drugiéj połowie Września zdawała się bliską ustania, jednakże potém w niektórych miejscach znowu się wzmogła. Od początku epidemii do 8-go Października: w Ekaterynosławiu zachorowało 120, umarło 23; w powiatach zachorowało 9,120, umarło 2,810; w ogóle zachorowało 9,240, umarło 2,833.

W mieście Kierczu cholera od 4 Października zupełnie ustała; przez cały czas trwania epidemii zachorowało 471, z których umarło 225.

W Gubernii Połtawskiéj, Czernihowskiéj, Tulskiéj i Niżegorodskiéj epidemia działa dotąd bardzo słabo; w Gubernii zaś Nowogorodzkiéj, Riazańskiéj, Wiackiéj, Charkowskiéj i Podolskiéj, nowych cholerycznych zdarzeń nie było.

Podług ostatnich wiadomości choroba zjawiła się jeszcze:

1) Dnia 9 Października w m. Kałudze, gdzie w ciągu piérwszego tygodnia zachorowało 7, z których umarło 5.

2) Dnia 20 Października, w Mińskiéj Gubernii w mieście Rzeczycy; w przeciągu piérwszych trzech dni z liczby cztérech dokniętych cholerą umarło trzech.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 11 *listopoda*.

Król udzielał onegdaj posłuchanie Kapitanowi Page, dowódzcy floty francuzkiéj na morzu Indyjskiem, wczoraj zaś, przejeżdżał przez Paryż do Fontainebleau.

— Wszystkie dzienniki zajmują się opisem zgonu Hr. Bresson. Przytoczymy tu uwagi *Journal des Débats*: „Nie wiele dowiedzieliśmy się szczegółów o okropnym wypadku,

происшествіи, которое лишило Францію одного изъ доблестнѣйшихъ сыновъ ея, а правительство, одного изъ искуснѣйшихъ посланниковъ и слугъ Короля, семейство же, сына, брата и супруга, которымъ оно могло во всякомъ случаѣ гордиться. Достовѣрно однако же, что онъ самъ себя лишилъ жизни. Что же было причиною этой несчастной рѣшимости? Знавшіе гр. Брессона, тѣ, которымъ извѣстно было, какъ горячо любилъ онъ своего почтеннаго родителя и достойную супругу, тѣ, наконецъ, которые были очевидцами преданности его своимъ обязанностямъ, помнятъ вѣроятно, что онъ, нѣсколько лѣтъ тому, былъ боленъ воспаленіемъ мозга, угрожавшимъ ему смертію. По выздоровленіи страдалъ онъ частыми приливами крови въ головѣ, что неоднократно описывалъ онъ въ своихъ письмахъ. Полагали, что время облегчитъ его страданія, но случилось напротивъ того. 31-го Октября гр. Брессонъ былъ принятъ Королемъ Неаполитанскимъ въ торжественной аудіенціи. Е. В. принялъ графа весьма милостиво. На другой день, посланникъ написалъ въ своемъ кабинетѣ депеши о сдѣланномъ ему пріемѣ, а вечеромъ поѣхалъ въ театръ Санъ Карло, откуда, около полуночи возвратился въ свой дворецъ и сейчасъ легъ въ постель. Кажется, что къ разсвѣту почувствовалъ онъ сильный жаръ, всталъ съ постели, взялъ бритву и возлѣ камина перерѣзалъ себѣ горло. Звукъ падающаго тѣла разбудилъ графиню Брессонъ, которая поспѣшила въ комнату своего мужа и нашла его облитаго кровію. Можно вообразить себѣ ужасную горесть графини. Всякое пособіе было безполезно; графъ уже не жилъ. Графиня Брессонъ отъѣзжаетъ изъ Неаполя 6 Ноября, и на пароходѣ *Magellan* отвезетъ тѣло своего супруга во Францію.

— Говорятъ, что кабинетъ постановилъ возвести въ званіе перовъ нѣкоторыхъ изъ депутатовъ, которые не были избраны на послѣднихъ выборахъ.

— Съ Мадагаскаромъ возстановлены дружескія наши отношенія; партія предводительствуемая наслѣднымъ принцемъ Ова, отнеслась къ адмиралу Сесиль съ просьбою, чтобы торговля приняла прежнюю дѣятельность. Адмиралъ немедленно отправилъ съ острова Бурбона въ Тамату корабль, съ Европейскими произведеніями.

— Въ Брестъ пришелъ 3-го с. м. фрегатъ изъ Отагити, съ 504 чел. экипажа и 95 пассажирами. 31-го Мая, при отплытіи этого фрегата, при Отагити находилось 6 французскихъ судовъ. Положеніе дѣлъ на этомъ островѣ весьма удовлетворительно: Французское начальство оказывало всевозможное уваженіе Королевѣ Помаре; постройка укрѣпленій пріостановлена, и Королева оказывала признательность за благородное обхожденіе съ нею. Говорятъ, что до 50,000 фран. стоило, чтобы склонить Королеву къ возвращенію на островъ Отагити.

— Въ Парижѣ учрежденъ комитетъ для наблюденія за появленіемъ холеры въ городскихъ больницахъ.

12 *Ноября.*

Король возвратился вчера вечеромъ изъ Фонтенбло Когда Его Величество вышелъ изъ вагона, чтобы сѣсть въ карету, послышался пистолетный выстрѣлъ. По произведенному слѣдствію оказалось, что служитель, переносившій вещи изъ вагона въ карету, уронилъ пистолетъ одного изъ офицеровъ; причемъ произошелъ выстрѣлъ и пуля пролетѣла въ противномъ направленіи отъ мѣста, на которомъ стоялъ Король. Его Величество немедленно отправился въ Сенъ-Клу.

— Въ кабинетѣ большое движеніе. Въ одномъ засѣданіи его, подъ предсѣдательствомъ Короля, разсуждали очень жарко о вопросѣ вмѣшательства или невмѣшательства въ Швейцарскія дѣла. Два министра предложили немедленное вооруженное вмѣшательство въ пользу Зондербунда, но самъ Король требовалъ отсрочки. Сколько онъ ни опасается революціоннаго возстанія въ такомъ близкомъ сосѣдствѣ, но отнюдь не хочетъ торопиться вмѣшательствомъ, а по примѣру Австріи, которой часто были обязаны сохраненіемъ спокойствія и порядка въ Европѣ, намѣренъ ограничиться предварительно нѣкоторыми вооруженіями въ четырехъ пограничныхъ крѣпостяхъ вдоль Юры. Въ слѣдствіе этого, къ французскому посланнику въ Швейцаріи, Г. Буа-ле-Конту, былъ посланъ курьеръ съ депешами, въ которыхъ сообщаютъ ему, что Францiя должна ограничить свое вмѣшательство демонстраціею. Впрочемъ, эти депеши будутъ сообщены, какъ слышно, не Форорту, а только агентамъ Зондербунда.

który pozbawił Francyą jednego z jéj najznakomitszych synów, rząd jednego z najczynniejszych Posłów i sług Królewskich, czcigodną zaś rodzinę, syna, brata i małżonka, którym, pod każdym względem, chlubić się mogła. Jest jednak rzeczą pewną, że sam sobie odebrał życie. Jakiż był powód tak smutnego postanowienia? Ci, którzy znali Hr. Bresson, ci, którym wiadomo było, jak czule kochał swego szanownego ojca i najgodniejszą małżonkę; ci zresztą, którzy świadkami byli jego zamiłowania obowiązków swoich, zechcą sobie przypomnieć, że już przed kilku laty chorował na zapalenie mózgu, które zagrażało mu śmiercią. Od powrotu do zdrowia, cierpiał często uderzenie krwi do głowy, na co się kilkakrotnie w listach swoich uskarżał Spodziewano się, że czas przyniesie mu ulgę; stało się jednak przeciwnie. Hr. Bresson miał 31 października uroczyste posłuchanie u Króla Neapolitańskiego, który nader łaskawie go przyjął. Nazajutrz pracował w swoim gabinecie i napisał depeszę o swojém przyjęciu. Wieczorem, udał się do teatru San Carlo, skąd około północy wrócił do swego pałacu i natychmiast się położył. Zdaje się, że przy końcu nocy dostał gwałtownéj gorączki: wstał bowiem, wziął brzytwę i przy kominku poderznął sobie gardło. Odgłos upadającego ciała obudził Hrabinę Bresson; pośpieszyła do pokoju małżonka i zastała go krwią oblanego. Można sobie wyobrazić jéj boleść! Wszelka pomoc okazała się płonną, Hrabia bowiem już nie żył. Hrabina Bresson opuszcza Neapol 6 listopada, i parostatkiem *Magellan* odwiezie ciało małżonka swego do Francyi."

— Mówią, że Ministrowie postanowili mianować kilku Parów, z grona tych deputowanych, którzy nie utrzymali się na ostatnich wyborach.

— Nasze stosunki z Madagaskarem, przywrócone zostały na stopę przyjacielską. Stronnictwo, na którego czele znajduje się następca tronu, Xiążę Owa, wysłało listy do Admirała Cécile, z prośbą, aby stosunki handlowe mogły być znowu ożywione. Admirał wysłał natychmiast z wyspy Burbon statek do Tomatawy, z płodami Europejskiemi.

— Do Brest przybyła, 4-go b. m., fregata z Otahiti, mająca na swym pokładzie 504 ludzi, należących do załogi, i 95 podróżnych. W dniu 31-m maja, kiedy rzeczona fregata odpływała, znajdowało się w Otahiti sześć wojennych statków francuzkich. Stan rzeczy na téj wyspie był nader zaspokajający; władze francuzkie okazywały największe uszanowanie Królowéj Pomareh; zawieszono budowę warowni, a Królowa dawała dowody wdzięczności, za to szlachetne z nią obchodzenie się. Mówią, że skłonienie Królowéj do powrotu na wyspę Otahiti miało kosztować 50,000 franków.

— Mianowana została kommissya, mająca czuwać nad okazaniem się cholery w szpitalach Paryzkich.

Dnia 12 listopada.

Król, wrócił wczoraj wieczorem z Fontainebleau. W chwili, gdy przesiadał z parowozu do swego pojazdu, usłyszano wystrzał pistoletowy. Po uczynioném śledztwie, przekonano się, że służący, przenosząc rzeczy z parowozu do pojazdu, upuścił pistolet jednego z oficerów, który natychmiast wystrzelił, lecz kula poszła w przeciwnym kierunku od miejsca, gdzie się Król znajdował. Monarcha odjechał natychmiat do St. Cloud.

— Wielki ruch w gabinecie naszym. Na jedném z ostatnich posiedzeń, pod przewodnictwem samego Króla, roztrząsano z zapałem kwestyą wdania się lub nie wdania w sprawy Szwajcarskie. Dwaj Ministrowie doradzali niezwłoczną interwencyą na korzyść Oddzielnéj Ligi, ale sam Król oświadczył się za zwłoką. Jakkolwiek bowiem lęka się rewolucyjnego poruszenia w tak blizkiem sąsiedztwie, jednakże nie chce zgoła śpieszyć z interwencyą, i na wzór Austryi, któréj już nie raz Europa winna była zachowanie pokoju i porządku, ma zamiar ograniczyć się tymczasem postawieniem na stopie zbrojnéj cztérech pogranicznych twierdz w dół Jury. W skutek tego, do francuzkiego Posła w Szwajcaryi, Bois-le-Comte, został wysłany goniec z depeszami, zawierającemi postanowienie Rządu, że wdanie się Francyi w sprawy Szwajcarskie ogranicza się samą demonstracyą. Zresztą, depesze te będą udzielone, jak słychać, nie Rządzącemu Kantonowi, ale tylko ajentom Oddzielnéj Ligi.

— Говорятъ о нотѣ, которую главныя европейскія державы отправятъ къ Бернскому правительству съ объявленіемъ, въ видѣ *ультиматума* (или крайняго условія), что первый пушечный выстрѣлъ противъ Зондербунда будетъ сигналомъ къ немедленному вмѣшательству сихъ державъ. Къ этому прибавляютъ, что вопросъ о Іезуитахъ будетъ предоставленъ на рѣшеніе Папы.

— Въ послѣднихъ числахъ прибыло сюда нѣсколько молодыхъ людей знатнѣйшихъ дворянскихъ фамилій, кои воспитывались въ Фрейбургѣ у Іезуитовъ.

— Испанскій артистъ Мираль, высланный изъ Мадрита, прибылъ въ Марсель, въ сопровожденіи одного офицера и жандарма, коимъ поручено передать его испанскому консулу, при предписаніи министерства.

— Новая пiэса Евгенія Сю „*Мартинъ и Бамбошъ*", передѣланная изъ романа „*Мартинъ Подкидышъ*", пала. Съ начала втораго дѣйствія постоянно свистали.

14 Ноября.

Третьяго дня, Его Величество Король опять пріѣзжалъ въ Парижъ и присутствовалъ въ совѣтѣ министровъ; послѣ чего принималъ членовъ дипломатическаго корпуса и многихъ знатныхъ особъ, представлявшихся по случаю избѣжанія опасности при возвращеніи изъ Фонтенбло. По желанію Королевы совершено было вчера во всѣхъ церквахъ благодарственное молебствіе, за сохраненіе жизни Короля, хотя вообще извѣстно, что пистолетъ выстѣлилъ случайно.

— Герцогиня Омальская, отправилась съ сыномъ своимъ принцемъ Конде, и съ многочисленною свитою, изъ Тулона въ Алжиръ, куда имѣла прибыть на другой день по-полудни. На пути своемъ, герцогиня не приняла нигдѣ приготовленныхъ празднествъ; въ Тулонѣ, Ея Высочество раздала щедрую милостыню.

— Третьяго дня вспыхнулъ пожаръ въ подвалахъ Луврской галереи, соединяющей Лувръ съ Тюльери, но вскорѣ былъ погашенъ. Если бы не поспѣшная помощь, галерея эта, вмѣщающая въ себѣ образцы изящныхъ искусствъ, могла содѣлаться жертвою пламени.

— Z drugiéj strony mówią tu wiele o wspólnéj nocie, którą główne mocarstwa Europy mają podać do rządu Berneńskiego z oświadczeniem w sposobie ultimatum (czyli ostatniego warunku), że piérwszy wystrzał z działa przeciwko Oddzielnéj Lidze będzie hasłem do niezwłócznego wdania się tychże mocarstw. Dodają, że spór o Jezuitach, ma być zdany na rozstrzygnienie Papieża.

— W ostatnich dniach przybyła tu pewna liczba młodych ludzi z wyższych szlacheckich familii, którzy w Fryburgu pobierali u Jezuitów nauki.

— Artysta hiszpański Mirall, który był pojmany i wywieziony z Madrytu, przybył do Marsylii, łącznie z jednym oficerem i żandarmem, którzy mieli rozkaz oddać go Konsulowi hiszpańskiemu wraz z instrukcyą Ministrów.

— Nowa sztuka Eugeniusza Sue *Marcin i Bambosz*, napisana z romansu: *Marcin Podrzutek*, upadła. Od początku drugiego aktu ciągle gwizdano.

Dnia 13 listopada.

Onegdaj znowu zjeżdżał Król do Paryża na radę Ministrów, poczém przyjmował powińszowania dyplomatów i wszelkich znakomitych osób, z powodu, że przy powrócie z Fontainebleau szczęśliwie uniknął przypadku. Wczoraj także, na żądanie Królowéj, odbyło się po wszystkich kościołach dziękczynne nabożeństwo za ocalenie Monarchy; lubo wiadomo powszechnie, że pistolet przypadkiem wystrzelił.

— Xiężna Aumale udała się 9 b. m. z synem swoim, Xięciem Condé i licznym orszakiem z Tulonu do Algieru, gdzie miała stanąć nazajutrz z południa. Xiężna, w ciągu całéj podróży z Tulonu nie przyjęła żadnych uroczystości, a w Tulonie szczodrze rozdała jałmużny.

— Zawczoraj wybuchł ogień w piwnicach galeryi Luwru, łączącéj ten pałac z Tujleryami; wkrótce go jednak ugaszono. Gdyby nie śpieszna pomoc, galerya pomieniona, zawierającą arcydzieła sztuk pięknych, byłaby się stała pastwą płomieni.

Англія.

Лондонъ 10 Ноября.

Король и Королева Бельгійскіе, 12 с м. прибудутъ въ Дувръ, и отправятся въ Виндзоръ.

— Въ Виндсорѣ праздновали вчера седьмую годовщину рожденія принца Валлійскаго. Въ полкахъ пѣшей и конной гвардіи былъ обычный военный парадъ.

— Вчера было засѣданіе кабинета въ министерствѣ внутреннихъ дѣлъ, въ коемъ присутствовали всѣ министры.

— Въ журналахъ партіи Тори пишутъ о возникшемъ въ кабинетѣ недоразумѣніи. Утверждаютъ, что гр. Грей и зять его сэръ Чарльсъ Вудъ намѣрены выйти изъ кабинета.

— Въ письмѣ напечатанномъ въ *Times*, утверждаютъ, что Папа, по представленію Короля Лудовика Филиппа, не согласился на расторженіе брака Королевы Изабеллы. — Въ письмѣ изъ Мадрида, напечатанномъ въ той же газетѣ сказано, что испанскіе министры стремятся къ тому, чтобы возстановить весь этикетъ испанскаго двора, и такимъ образомъ держать въ отдаленіи отъ Королевы лицъ, непріятныхъ для нынѣшняго правительства.

— Генералъ-губернаторъ Индіи, графъ Дальгузи, отправился вчера въ Александрію.

— Изъ Ливерпуля увѣдомляютъ, что денежный кризисъ не только страшенъ для коммерческихъ дѣлъ въ сѣверной Англіи, но ощутителенъ и для дворянства. Недавно, г-нъ Кампбель д Ислей, близкій родственникъ герцога Аржильскаго, въ слѣдствіе разныхъ спекуляцій и роскошной жизни, потерялъ все имущество, и задолжалъ 660,000 фунт. стерлинговъ. Нѣсколько другихъ знатнѣйшихъ землевладѣльцевъ изъ числа высшаго дворянства, послѣдовали сему же примѣру.

— Въ журналахъ, по обыкновенію, сообщаютъ о новыхъ банкрутствахъ.

— Въ полученныхъ въ Лондонѣ письмахъ изъ Веракруса, упоминаютъ о распространившейся тамъ мол-

Anglia.

Londyn, 10 listopada.

Król i Królowa Belgijscy spodziewani są 12-go w Dowrze, zkąd udadzą się do Windsoru.

— W Windsorze obchodzono wczoraj siódmą rocznicę urodzin Xięcia Walii. Półki gwardyi pieszéj i konnéj odbywały zwykłą paradę wojskową.

— Wczoraj odbywała się rada gabinetowa w ministerstwie spraw wewnętrznych, na któréj znajdowali się wszyscy Ministrowie.

— Dzienniki Torysowskie mówią o zaszłem nieporozumieniu w gabinecie. Utrzymują, że Hr. Grey i szwagier jego Sir Charles Wood, mają zamiar opuścić ministerstwo

— Paryzki korrespondent gazety *Times* twierdzi, że Papież na przedstawienie Króla Ludwika Filipa nie zezwolił na rozwód Królowéj Izabelli. Madrycki korrespondent tejże gazety daje do zrozumienia, że Ministrowie hiszpańscy dążą do tego, aby przywrócić całą etykietę staro-hiszpańskiego dworu, i tym sposobem trzymać zdala od Królowéj, tłoczące się do niéj, a nieprzyjemne dla teraźniejszego rządu osoby.

— Hr. Dalhousie, Jeneralny Gubernator Indyi odpłynął wczoraj do Alexandryi.

— Donoszą z Liverpool, że przesilenie pieniężne nie tylko dotyka stan kupiecki w północnéj Anglii, ale już nawet i szlachta zaczyna skutków jego doznawać Niedawno bowiem blizki krewny Xięcia Argyle, P. Campbel d'Islay, w skutku rozmaitych spekulacyi i wystawnego życia, ogłosił się bankrutem i pozostał dłużnym 600,000 funt. szter. Kilku innych znakomitych właścicieli gruntowych, z pomiędzy wyższéj szlachty, poszło za tymże przykładem.

— Pisma czasowe donoszą, jak zwykle od niejakiego czasu, o nowych upadłościach.

— Listy nadeszłe do Londynu z Veracruz, wspominają o wieści, jaka tam obiegała, że Jenerałowie Mexykańscy

въ, будто бы мексиканскіе генералы Парадесъ и Бустаменте условились съ нѣкоторыми другими лицами, пользующимися вліяніемъ въ Мексикѣ, вызвать на престолъ чужестраннаго принца, съ цѣлію установить новый порядокъ вещей и обезпечить для государства миръ и благосостояніе. По другимъ слухамъ, генералъ Альварезъ снесшись съ мексиканскимъ губернаторомъ Пуэблы, приказалъ арестовать Сантану и разстрѣлять безъ всякаго суда.

12 Ноября.

Парламентъ отсроченъ былъ вчера съ обычною церемоніею по 18-е ч. с. м., котораго приступитъ къ своимъ занятіямъ.

— Третьяго дня происходило торжественное вступленіе въ должность вновь избраннаго Лондонскаго лорда-мера. По существующему обычаю, новый лордъ-меръ имѣлъ торжественный въѣздъ въ Вестминстеръ; потомъ давалъ онъ въ Гильдгаллѣ большой обѣдъ, во время котораго съ правой стороны хозяина сидѣлъ французскій посланникъ, герцогъ Брольи. За столомъ, послѣ обычныхъ тостовъ въ честь Королевы, хозяинъ предложилъ тостъ, при которомъ изъявилъ надежду, что миръ и согласіе съ Франціею продолжатся на многіе годы; на это отвѣчалъ герцогъ Брольи, что Франція также желаетъ мира и постояннаго благосостоянія Англіи.

— Въ *M. Post* сообщаютъ, что администраторъ Павловскаго прихода, Г. Чироль, вмѣстѣ со своею женою и матерью, принятъ былъ вчера въ среду католической церкви епископомъ Виссманомъ, въ присутствіи многимъ католическихъ духовныхъ лицъ.

— Изъ Ирландіи снова сообщаютъ объ умерщвленіи Г. Макона, который въ собственномъ своемъ домѣ былъ застрѣленъ. Его имѣніе, улучшеніемъ котораго онъ безпрестанно занимался, доставляло ему 10,000 фунт. стерл. дохода. Настоящее положеніе многихъ частей Ирландіи, можно назвать военнымъ положеніемъ между сельскими арендаторами и землевладѣльцами. Ирландскому правительству ничего болѣе не остается дѣлать, какъ прекратить актъ *habeas corpus*. Даже репилеры и ультра-патріоты готовы содѣйствовать правительству въ столь рѣшительной мѣрѣ. 2-го Ноября происходило въ Дублинѣ общее собраніе ирландскихъ членовъ парламента, съ цѣлію обратить вниманіе правительства, чтобы оно тотчасъ послѣ открытія парламента, занялось положеніемъ Ирландіи.

Бельгія.

Брюссель, 12 Ноября.

Палата представителей избрала въ президенты своимъ г-на Лидса, 80 голосами противъ 14, а вице-президентами, Гг. Берхегена и Дельфосса. Оба они имѣли въ свою пользу по 52 голоса изъ 94.

— Сенатъ почти единодушно избралъ президентомъ своимъ г-на Ширваля, а вице-президентами, графа Вилена и Г. Дюмонъ-Дюмортье.

Нидерланды.

Гага, 2 Ноября.

Король принималъ вчера депутацію обѣихъ палатъ, поднесшую Его Величеству адресъ на тронную рѣчь. При этомъ Король изъявилъ депутатамъ полную надежду, что въ нынѣшнее засѣданіе генеральныхъ штатовъ, утверждены будутъ постановленія, клонящіяся къ упроченію благосостоянія края.

Швейцарія.

Кантонъ Бернскій, 9 Ноября.

Сейчасъ получено здѣсь извѣстіе, что „западная армія" (жители Ваадта), подъ начальствомъ Рилье Констана, безъ сопротивленія заняли нѣкоторыя мѣста въ Фрейбургскомъ Кантонѣ; восточнымъ корпусомъ командуетъ генералъ Буркардтъ изъ Базеля, промѣнявшій свой прежній консервативный образъ мыслей на рѣшительно-либеральный. Генералъ Дюфуръ остается въ наблюдательномъ положеніи въ своей главной квартирѣ. Всѣ школы закрыты и вся Швейцарія представляетъ теперь обширный военный лагерь. Полагаютъ, что медлительность при начатіи войны происходитъ отъ т ого, что, 7-го или 8-го Ноя-

Paredes i Bustamente, porozumieli się z kilku innemi osobami, mającemi wpływ w Mexyku, względem powołania na tron obcego Xięcia, końcem ustanowienia nowego stanu rzeczy i zapewnienia pokoju i pomyślności krajowéj. Według innych wieści, Jenerał Alvarez, w porozumieniu z mexykańskim Gubernatorem Puebli, kazał Santanę aresztować i rozstrzelać, bez żadnéj innéj formy processu.

Dnia 12 listopada.

Wczoraj parlament odroczony został ze zwykłemi obrzędami do 18-go b. m., na który-to dzień już rzeczywiście zwołany będzie.

— Onegdaj odbywała się doroczna uroczystość obejmowania władzy przez nowo wybranego Lorda-Mera miasta Londynu. Lord Mer odbył naprzód wielki wjazd procesyonalny do Westminsteru, a następnie dawał biesiadę w Guildhall, któréj sam przewodniczył, mając po swéj prawéj stronie Posła francuzkiego, Xięcia Broglie. Śród uczty, po zwykłych toastach za zdrowie Królowéj, wniósł gospodarz toast, w którym wynurzył nadzieję, że pokój, a nadewszystko dobre porozumienie z Francyą, długo jeszcze potrwają; na to odrzekł Xiążę Broglie, że równie i Francya pragnie pokoju i życzy ciągłéj pomyślności Anglii.

— *Morning-Post* donosi, że administrator parafii św. Pawła, P. Chirol, wraz z żoną i matką swoją, przyjęty został onegdaj na łono kościoła katolickiego przez Biskupa Wisemann, w assystencyi wielu duchownych katolickich.

— Z Irlandyi donoszą znowu o zamordowaniu P. Makon, który we własnych dobrach swoich zastrzelony został. Dobra te, których się ulepszeniem bezprzestannie zajmował, przynosiły mu 10,000 f. szt. dochodu. Teraźniejszy stan wielu części Irlandyi, jest, można powiedzieć, stanem wojny między wiejskiemi dzierżawcami a właścicielami dóbr. Rządowi Irlandzkiemu nie pozostaje innego środka, jak zawiesić akt *habeas corpus*. Nawet Repealiści i ultra-patryoci Irlandzcy, gotowi są wspierać rząd w tak stanowczym kroku. Dnia 2 listopada odbyło się w Dublinie ogólne zgromadzenie irlandzkich członków parlamentu, w celu wezwania rządu, aby natychmiast po otwarciu parlamentu zajął się położeniem Irlandyi.

Belgia.

Bruxella, 13 listopada.

Izba Reprezentantów obrała Prezesem swoim P. Liedts, większością 80 głosów przeciw 14, a Wice-Prezesami PP. Verhaegen i Delfosse. Oba ci ostatni mieli po 52 głosów z 94.

— Senat, prawie jednomyślnie obrał Prezesem swoim P. Schierval, a Wice-Prezesami: Hr. Tilain XIII i P. Dumon-Dumortier.

Niderlandy.

Haga, 2 listopada.

W dniu wczorajszym przyjmował Król deputacyą obu Izb stanów powszechnych, odebrał od niéj adress na mowę od tronu i rzekł jéj, że pokłada najzupełniejszą nadzieję, iż na tegoroczném posiedzeniu Stanów Powszechnych uchwalone będą prawa, mające na celu utwierdzenie pomyślności całego kraju.

Szwajcarya.

Kanton Berneński, 9 listopada.

W téj chwili otrzymano tu wiadomość, że „zachodnia armia" (mieszkańcy Waatlandyi) pod dowództwem *Rillier-Constans*, bez żadnego oporu zajęła niektóre miejsca w Kantonie Fryburg. Wschodnim korpusem dowodzi Jenerał Burkardt z Bazylei, który uprzednio zachowawczy swój sposób myślenia przemienił na stanowczo-liberalny. Jenerał Dufour zostaje na stanowisku obserwacyjném w swojéj głównéj kwaterze. Wojska są w ciągłym ruchu; wszystkie szkoły zamknięte, i cała Szwajcarya przedstawia obecnie obraz obszernego wojennego obozu. Utrzymują, że dotychczasowa zwłoka w rozpoczęciu kroków wojennych pochodzi ztąd, że d. 7 lub 8 listopada doręczona została

бря, обѣимъ партіямъ вручена была общая нота великихъ державъ, содержаніе которой хотя еще неизвѣстно, но которая, какъ думаютъ, требуетъ, чтобъ обѣ стороны примирились, не доходя до употребленія оружія; въ противномъ случаѣ, означенныя державы рѣшительно вмѣшаются въ дѣла Швейцаріи для прекращенія ея смутъ.

Цюрихскій Кантонъ.

8-го Ноября, въ три часа утра, въ Цюрихѣ забили тревогу. Получили съ эстафетою извѣстіе, что съ половины втораго до трехъ часовъ видѣли, въ Цугскомъ Кантонѣ, огонь въ трехъ мѣстахъ, въ томъ числѣ и на Губелѣ. Мостъ чрезъ Зиль былъ зажженъ, и сгорѣлъ за исключеніемъ трехъ арокъ. Близъ моста находились Аппенцельскіе стрѣлки; они сдѣлали нѣсколько выстрѣловъ, и говорятъ, что со стороны Цугцевъ было нѣсколько убитыхъ. Въ то же время слышны были здѣсь сильные выстрѣлы Зондербунда, для призваніи къ оружію ландштурма.

Луцернскій Кантонъ

Въ ночи съ 7-го на 8-е Ноября произошла небольшая стычка на границѣ Цюрихскаго и Цугскаго Кантоновъ. Цугцы хотѣли сжечь мостъ чрезъ Зиль, въ слѣдствіе чего Цюрихцы открыли, 7-го числа вечеромъ, артиллерійскій и ружейный огонь по мосту. Цугскія или скорѣе Швицскія войска отвѣчали на огонь, заставили непріятеля отступить и зажгли мостъ. Пламя встревожило всѣ сосѣдніе кантоны. — Со стороны Цугцевъ не было ни убитыхъ, ни раненыхъ.

—

По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Швейцаріи, союзныя войска занявъ почти весь Фрейбургскій Кантона, 13-го Ноября, въ 3 часу по полуночи, ударили на самый городъ Фрейбургъ, который послѣ аттаки, продолжавшейся нѣсколько часовъ, сдался на капитуляцію.

И т а л і я.

Римъ, 4 Нонбря.

Папа, пользуясь прекрасною погодою послѣднихъ октябрскихъ дней, употребилъ ихъ для прогулокъ, во время которыхъ посѣтилъ разныя зданія, заведенія и фабрики вѣчнаго града, оставляя повсюду щедрые дары для рабочихъ.

— Вчера прибылъ сюда лордъ Минто. Третьяго дня къ австрійскому посланнику прибыли изъ Вѣны два курьера, и утверждаютъ, что одинъ изъ нихъ привезъ отвѣтъ императора на собственноручное письмо Папы. Достовѣрно то, что графъ Лютцевъ былъ вчере на аудіенціи у кардинала статс-секретаря и у Его Святѣйшества, и замѣтили что при входѣ въ квириналъскій дворецъ онъ былъ весьма веселъ.

— Въ *Diario di Roma* опровергаютъ упреки нѣкоторыхъ французскихъ журналовъ, будто бы оставленіе Австрійцами Феррары не послѣдовало донынѣ, потому что папское правительство по сему предмету объявило преувеличенныя требованія. Въ газетѣ этой въ заключеніе присовокупляютъ, что „возстановленіе *status quo*, нарушеніе коего вызвало протестацію кардинала легата Чіакки, не можетъ быть почитаемо преувеличеннымъ требованіемъ, а потому медленность въ очищеніи Феррары, не льзя относитъ къ винѣ папскаго правительства.

— Въ газетѣ *Vilancia* сообщаютъ, что англійскій кабинетъ протестовалъ противъ присоединенія лукскаго герцогства къ герцогству Тосканскому.

Флоренція, 23 Октября.

Великій герцогъ Тосканскій прибылъ сюда обратно изъ Лукки, вмѣстѣ съ своею супругою.

— Члены учрежденной въ Луккѣ правительственной коммисіи — Маркизъ Маццароза и подполковникъ Гиниджи, подали въ отставку.

— Весь италіянскій народъ, относительно единства своего языка, состоитъ изъ 25½ милліоновъ народонаселенія. Изъ сего числа, 6 милліоновъ принадлежатъ чужестраннымъ державамъ, а именно: 5 милліоновъ, въ королевствѣ Ломбардо-Венеціанскомъ, — Австріи; 350,000 по большей части въ Корсикѣ, — Франціи; 128,000, на островѣ Мальтѣ и близъ лежащихъ островкахъ, — Англіи; 123.000, въ Тессинскомъ кантонѣ, — Швейцаріи; изъ остальнымъ 19½ милліоновъ независимаго народонаселенія, населяющаго 4,790 квадратныхъ миль, приходится: 8,400,000 на Неаполитан-

obudwóm stronom zbiorowa nota wielkich mocarstw, treść któréj nie jest jeszcze wiadomą, ale która, jak sądzą, wymaga, aby obie strony pojednały się nawzajem, bez użycia oręża; oraz oświadcza, że w razie przeciwnym, rzeczone mocarstwa stanowczo wdadzą się w sprawy Związku dla położenia tamy zaburzeniom wewnętrznym.

Kanton Zürich.

Dnia 8 listopada, o godzinie 3 éj rano, uderzono w Zürich na trwogę, a to w skutek otrzymanéj przez sztafetę wiadomości, że już od pół do drugiéj godziny widziano w Kantonie Zug ogień w trzech miejscach, a między innemi i na górze Hubel. Także most na rzece Sihl został zapalony i zgorzał całkiem, wyjąwszy trzy arkady. Niedaleko mostu stali strzelcy z Appenzel, którzy dali kilka wystrzałów do podpalających, i powiadają, że ze strony mieszkańców Kantonu Zug kilku zostało zabitych. W tymże czasie dały się słyszeć sygnałowe wystrzały Oddzielnéj Ligi, dające hasło milicyi, aby stawała do broni.

Kanton Lucerny.

W nocy z 7 na 8 listopada zaszła niewielka potyczka na granicy Zürich i Zug. Obywatele Kantonu Zug chcieli spalić most na rzece Sihl, w skutek czego mieszkańcy Zürich rozpoczęli d. 7 listopada wieczorem ogień z dział i ręcznéj broni w kierunku mostu. Wojska Kantonu Zug, albo raczéj Szwycu, rozpocząwszy wzajemny ogień, zmusiły nieprzyjaciela do cofnienia się i most zapaliły. Płomień ten rozniósł popłoch po wszystkich Kantonach. Ze strony mieszkańców Kantonu Zug nikt nie był zabitym ani ranionym.

—

Podług najnowszych wiadomości ze Szwajcaryi, wojska Związkowe zająwszy cały prawie Kanton Fryburgski, od strony Kantonu Waadtlandyi, d. 3 listopada o godzinie 3-éj rano, uderzyły na samo miasto Fryburg, które po kilkogodzinnym szturmie, poddało się przez kapitulacyą.

W ł o c h y.

Rzym, 4 listopada.

Papież korzystając z ostatnich pięknych dni Październikowych, użył ich na przechadzki, w czasie których zwiedził różne gmachy, zakłady i fabryki wiecznego grodu, zostawując wszędzie hojne dary dla robotników.

— Lord Minto przybył tu wczoraj. Onegdajszéj nocy, Poseł austryacki otrzymał dwóch gońców z Wiednia, i głoszą, że jeden z nich przywiózł odpowiedź Cesarza na list własnoręczny Papieża. To pewna, że Hr. Lützow miał wczoraj posłuchanie u Kardynała Sekretarza Stanu i u Ojca św., i uważano, że wchodził do Kwirynału z twarzą nader wesołą.

— *Diario di Roma* zbija twierdzenie niektórych francuzkich dzienników, iż opuszczenie przez Austryaków Ferrary, dla tego tylko nie nastąpiło dotąd, iż rząd Papiezki w tym przedmiocie przesadzone położył żądania. *Diario di Roma* dodaje w końcu, iż przywrócenie *status quo*, którego naruszenie wywołało protestacyą Kardynała-Legata *Ciacchi*, nie jest żadnem przesadzonem żądaniem, a zatém zwłoka ewakuacyi Ferrary, nie może być przypisywaną bynajmniéj winie Papiezkiego rządu.

— Dz. *Vilancia* donosi, że gabinet angielski protestował przeciw wcieleniu Xięstwa Lukki, do W. Xięstwa Toskańskiego.

Florencya, 30 października.

Wielki Xiąże Toskański powrócił tu z dostojną rodziną swoją z Lukki.

— Członkowie ustanowionéj w Lukka Kommissyi Rządowéj: Marg. *Mazzarosa* i Podpółkownik *Guinigi*, podali się do dymissyi.

— Cały narod włoski, uważany pod względem swojéj spólności językowéj, liczy 25 i pół miliona ludności. Ztąd 6 milionów należy do państw obcych, jako to: 5 mil. w Lombardzko-Weneckiem Królewstwie, do Austryi; 350,000 po większéj części w Korsyce, do Francyi; 128,000 na wyspie Malcie i przyległych wysepkach, do Anglii; 123,000 głównie w Kantonie Tessyńskim do Szwajcaryi; z reszty 19½ miliona niepodległéj ludności, zamieszkującéj 4,790 mil kwadratowych, przypada 8,400,000 na Królewstwo Neapolitańskie; 5 milionów na Sardynią; 2,250,600 na Państwo Kościelne; 1,600,000 na Toskanię; 510,000 na

ское королевство; 5,000,000 на Сардинію; 2,250,600 на церковную область; 1,600,000 на Тоскану; 540,000 на Парму, 516,000 на Модену; 186,000 на Лукку; 8,600 на Санъ-Марино.

Parmę; 516,000 na Modenę; 186,000 na Lukkę; 8,600 na San Marino.

Испанія.

Мадритъ, 30 *Октября*.

Королева, постановленіемъ отъ вчерашняго числа, назначила генерала Кастаньосъ, герцога Байленъ, главнымъ начальникомъ своей стражи, на мѣсто фельдмаршала Кордовы, коему Е. В. изъявляетъ свое благоволеніе. Другимъ постановленіемъ, герцогъ Мирафлоресъ назначенъ губернаторомъ дворца.

— Говорятъ, что еще предъ открытіемъ засѣданій кортесовъ произойдутъ перемѣны въ кабинетѣ. Депутаты начинаютъ съѣзжаться.

— Поговариваютъ, что господствующая нынѣ при дворѣ партія, составила проектъ отправить юную Королеву, по совѣту врачей, въ Италію, и учредить на время ея отсутствія, регенцію, состоящую изъ герцогини Монпансье, Королевы Христины и герцога Валенсіи (Нарвазза).

— Донынѣ юная Королева являлась всенародно въ сопровожденіи только немногихъ придворныхъ служителей; нынѣ же, при всякомъ выѣздѣ изъ замка, окружаютъ Ея Величество солдатами. Нѣтъ сомнѣнія, что примиреніе Королевы съ супругомъ только видимое. Инфантъ Донъ Франциской не довѣряетъ ясной погодѣ, и приготовленъ къ вторичному разрыву.

— Въ *Clamor publico* утверждаютъ, что Королева Изабелла, слѣдуя совѣту своей родительницы, положила постоянно высылать за границу деньги, чтобы такимъ образомъ составить резервный капиталъ на всякій случай. Въ продолженіе послѣднихъ 10-ти мѣсяцевъ, Ея Величество выслала такимъ образомъ, посредствомъ интенданта королевскаго дома, 7 милліоновъ реаловъ во Францію, которые внесены въ банкъ Ротшильда. Въ *Clamor* приглашаютъ кортесовъ, чтобы они разсмотрѣли, основателенъ ли такой переводъ денегъ, доказывающій оскорбительную недовѣрчивость къ государству.

— По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Каталоніи, число карлистовъ состоитъ тамъ изъ 5,000 чел., правительственныя же войска простираются до 50,000 чел. Не за долго до паденія послѣдняго министерства, Карлисты получили въ подкрѣпленіе 500 чел., кои при содѣйствіи проводниковъ, безпрепятственно перешли чрезъ французскую границу при Сенъ-Дургель.

3 Ноября.

Здѣсь послѣдовалъ новый министерскій переломъ. Генералъ Нарваэзъ, желая удалить изъ кабинета двухъ министровъ, съ помощію коихъ онъ получилъ настоящую свою власть, именно, генераловъ Кордову и Росъ-де-Олано, предложилъ юной Королевѣ, чтобы она на мѣсто Кордовы назначила военнымъ министромъ стараго генерала Аспирозу, а на мѣсто генерала Росъ-де-Олано, ввѣрила министерство торговли и народнаго просвѣщенія извѣстному Г. Донасу-Кортесъ, который отзывался, что заставилъ юную Королеву изъявить согласіе на собственное свое бракосочетаніе и своей сестры. Но Королева отвергла эти предложенія; а такъ какъ оба эти министра, зная что существованію ихъ угрожала опасность со стороны Нарвазза, то генералъ Кордова, по званію военнаго министра, издалъ приказъ войскамъ здѣшняго гарнизона, чтобы въ казармахъ всѣ были въ готовности выступить въ походъ.

— На дняхъ арестовали здѣсь слишкомъ десять человѣкъ, обвиненныхъ въ карлистскомъ заговорѣ, но это не произвело никакого впечатлѣнія.

— Изъ Барселоны сообщаютъ отъ 30-го Октября: Генералъ Конча снова оставилъ насъ, чтобы принять начальство надъ войсками, выступившими противъ карлистскихъ шаекъ. Бригадиръ Баллестеросъ захватилъ одного изъ важныхъ зачинщиковъ, какого то Жиронелла, а другой одноглазый Кабацилла-Ратера, собственными своими людьми выданъ былъ правительственнымъ войскамъ.

Hiszpania.

Madryt, 30 *października*.

Królowa, postanowieniem swojem z dnia wczorajszego, mianowała Jenerała Castanos Xięcia Baylen, jeneralnym dowódzcą Halabardzistów, w miejsce Feldmarszałka Cordova, któremu Monarchini oświadcza swoje zadowolenie. Drugiem postanowieniem, Xiążę Miraflores ogłoszony został Gubenatorem pałacu.

— Ciągle mówią, że jeszcze przed zagajeniem Kortezów zajdą nowe zmiany w gabinecie. Deputowani zaczynają się zjeżdżać.

— Słychać, że panujące teraz na dworze stronnictwo powzięło plan wysłania młodéj Królowéj, za doradą lekarzy, do Włoch, i ustanowienia na czas jéj nieobecności, rejencyi złożonéj z Xiężnéj Montpensier, Królowéj Krystyny, i Xięcia Walencyi (Narvaeza).

— Dotychczas pokazywała się młoda Królowa publicznie w towarzystwie tylko kilku sług; teraz zaś otaczają ją żołnierzami, ile razy wyjeżdża z zamku. Zdaje się nie ulega żadnéj wątpliwości, że pojednanie się Królowéj z małżonkiem jest tylko pozorne. Infant Don Franciszek nie dowierza pogodzie i na powtórne zerwanie jest przygotowany.

— *Clamor publico* utrzymuje, że Królowa Izabella idąc za radą swéj matki, postanowiła raz po raz wysyłać pieniądze za granicę, aby tym sposobem utworzyć sobie rezerwowy kapitał na wszelki wypadek. W ostatnich 10 ciu miesiącach wysłano tym sposobem przez Intendenta domu Królewskiego 7 milionów realów do Francyi i złożono u Rotschilda. *Clamor* wzywa Kortezy, aby wyśledziły czy to nadużycie pieniędzy z listy cywilnéj, dowodzące obrażającéj nieufności względem kraju, jest prawdziwe czy nie.

— Według ostatnich wiadomości z Katalonii, liczba Karlistów wynosi tam około 5,000, wojska zaś rządowego 50,000. Krótko przed upadkiem ostatniego ministerstwa otrzymali Karliści w posiłku 500 ludzi, którzy przez świadomych prowadzeni przewodników, przeszli bez przeszkody granicę francuzką pod San d'Urgel.

Dnia 3 listopada.

Nastąpiło tu nowe przesilenie ministeryalne. Jenerał Narwaez, pragnąc koniecznie usunąć z gabinetu dwóch Ministrów, na których ramionach ostatnią razą dostał się do władzy, t. j. Jenerałów Cordova i Ros de Olano, zaproponował młodéj Królowéj, aby w miejsce Cordowy mianowała Ministrem wojny starego Jenerała Aspiros, a w miejsce Jenerała Ros de Olano, powierzyła Ministerstwo handlu i wychowania publicznego znanemu P. Donoso Cortes, który chełpił się z tego, że na młodéj Królowéj wymógł zezwolenie na jéj i siostry jéj zamęźcie. Ale Królowa odrzuciła ten wniosek, a że obadwaj ci Ministrowie, widząc stanowisko swoje zagrożonem, obawiając się jakiego gwałtownego ciosu ze strony Narvaeza, przeto Jenerał Cordova, jako Minister wojny, wydał rozkaz wojsku załogi tutejszéj, aby w koszarach stało w pogotowiu do pochodu.

— W tych dniach aresztowano tu kilkanaście osób, obwinionych o spisek Karlistowski, ale to nie sprawiło tu żadnego wrażenia.

— Z Barcelony piszą d. 30: Jenerał Concha opuścił nas znowu, dla kierowania dalszemi działaniami przeciwko bandom Karlistowskim. Brygadyer Ballesteros ujął jednego z ważniejszych przywodzców, niejakiego Gironelle, drugi zaś, imieniem Cabacilla Ratera, przez własnych swoich ludzi został wojsku rządowemu wydany.

Sprostowanie omyłki. W przeszłym N. 90, na str. 720, w Rozmaitościach, w piérwszym recepcie, zamiast: *Anglicae gr. V*, czytaj *Amyli gr. V*.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 21-го Ноября 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.